

# India – tichá veľmoc

**Jakub Majewski**

4. januára 2021   ✚ **Politika**

---

Keby sme sa spýtali popredných geopolitikov a odborníkov na medzinárodné vzťahy, ktoré sú najvýznamnejšie svetové mocnosti v treťom desaťročí 21. storočia, nepochybne by sme všade počuli odpoveď: Čína a Spojené štáty. Málokto by spomenul Indiu. Ako to, že ignorujeme jednu z najväčších svetových mocností?

O tom, že India je supervelmoc, nemožno pochybovať. Pokiaľ ide o počet obyvateľov, India už dobieha Čínu a v priebehu niekoľkých rokov sa stane najľudnatejšou krajinou sveta. Indická ekonomika meraná HDP je na treťom mieste za Čínou a Amerikou a jej rast je porovnateľný s rastom Číny. Vo vojenskej oblasti patrí Indii takmer v každom ohľade štvrté miesto vo svete. Má jadrové zbrane a vlastný obranný systém proti balistickým raketám. Má vlastné satelitné systémy a dokáže zostreľovať cudzie satelity. V neposlednom rade má vysoko rozvinuté konvenčné sily v čoraz väčšej miere domácej produkcie.

Zatiaľ čo však Čína svojou silou oslňuje, India koná opačne. O svojich globálnych záujmoch vôbec nehovorí. Je to aj preto, lebo zjednotená India je nový štát, ktorý vznikol pod britským žezlom. Nezávislá India sa musela najskôr naučiť myslieť na seba a rozpoznať svoje záujmy v rámci geopolitickej skladačky sveta.

## Jednota v dvadsiatich jazykoch?

Proces formovania novej Indie po získaní nezávislosti nebol pokojný ani mierový. Na tomto mieste nie je možné podrobne opísať krvavé a brutálne dejiny rozdelenia na hinduistickú a moslimskú Indiu: Pakistan a Bangladéš. Stačí uviesť, že zamrznutý, nikdy však neukončený konflikt medzi Indiou a Pakistanom o sporné územie Kašmír, dodnes formuje politiku celého regiónu.

Predovšetkým sa však India dlho formovala ako jednotný organizmus zápasiaci s množstvom jazykov (viac ako dvadsať úradných jazykov!), kultúr, náboženstiev, štátnych tradícií a v neposlednom rade s kastovým charakterom dominantného hinduizmu. Výsledkom tohto procesu je kompromis – stabilný neporiadok. Bez tradície monolitckej ríše v čínskom štýle si India vybrala federalizmus a parlamentarizmus, v ktorých však ústredná vláda neraz neváha porušiť autonómiu štátov, vnucujúc im svoju vôľu, hoci aj za použitia sily.

India sa prvé polstoročie svojej existencie, v situácii vnútorných i vonkajších konfliktov národa, venovala predovšetkým budovaniu štátu, konsolidácii systému a vytvoreniu základov národnej jednoty. Nie je prekvapením, že za týchto okolností aj ekonomika trpela typickými chorobami tretieho sveta – byrokratizmom, rodinkárstvom a korupciou.

Je paradoxom, že čínsky totalitný systém vytvoril lepšie podmienky pre zahraničných investorov než indický systém, ktorý je teoreticky voľným trhom a v praxi viazaný ochranárskou byrokraciou. Až v deväťdesiatych rokoch došlo k liberalizácii ekonomiky, ktorá iniciovala rýchle zmeny a viedla k hospodárskemu rastu. Dovtedy uzavretá indická ekonomika nielenže začala prijímať zahraničné investície, ale taktiež dobývať

svet. Príkladom je globálny koncern Tata, ktorý sa zaoberá prakticky všetkým: od elektrární, ocele a automobilov, cez hotely a letecké spoločnosti, až po telekomunikačné služby a spotrebný tovar – taktiež na Západe, kde má množstvo oceliarní a automobiliek (značka Land Rover).

Pre indické hospodárstvo a celú krajinu má kľúčový význam dedičstvo z koloniálnych čias: anglický jazyk. V jazykovo rozdrobenej krajine je tento jazyk oficiálne uznaný za dorozumievací jazyk – lingua franca – a otvára Indiu voči Západu v oveľa väčšej miere než Čína, čo napomáha rozvoju odvetvia služieb a informačných technológií. Ešte dôležitejšie je však to, že práve kvôli tomu, že súkromné indické spoločnosti nie sú považované za súčasť indickej politickej mašinérie, na rozdiel od čínskych firiem považovaných (oprávnené) za súčasť imperiálneho aparátu komunistickej veľmoci. Dnes, keď sa západný kapitál nepokojne rozhliada a rozhoduje sa, kam by sa mohol preliať po odchode z Číny, môže mať pokojný a nekontroverzný obraz Indie a spoločná anglojazyčná kultúra veľký význam.

## **Čas prebudenia**

Rozvoju Indie napomáhajú aj nie veľmi dobré vzťahy s Čínou. Pokusy o nadviazanie priateľstva sa skončili vojnou v roku 1962. Odvtedy, napriek intenzívnemu obchodovaniu (Čína je najväčším partnerom Indie) sa tieto krajiny pozerajú na seba s nedôverou, najmä zo strany Indie. Okrem toho na nevysporiadanej časti indicko-čínskej hranice, ktorá bola jednou z príčin vojny, dodnes dochádza k potýckam so smrteľnými následkami.

Ďalším zdrojom nedôvery je čínska podpora Pakistanu, s ktorým India viedla niekoľko vojen a mala množstvo menších potýčok, a ktorý naďalej považuje za svoju primárnu hrozbu.

Nemenej dôležitá je skutočnosť, že India, ktorá vnútorne zosilnela, začína mať ciele a ambície aj na medzinárodnej scéne, avšak všade, kam by sa chcela dostať, naráža na Čínu. Oficiálna diplomacia Indie je v tejto oblasti stále pomerne nenápadná. V posledných rokoch však pribudli skryté či neoficiálne kroky smerujúce k budovaniu globálnej reputácie Indie. Minulý rok mimovládna organizácia *EU Disinfo Lab* upozornila na existenciu indickej siete 265 falošných webových stránok väčšinou vydávajúcich sa za noviny, ktorých hlavnou náplňou je ovplyvňovať názory európskych rozhodovacích orgánov. Cieľom tejto siete bolo izolovať Pakistan, pričom na internete možno nájsť aj portály, ktoré propagujú protičínske a proindické nálady. Je ťažké sa ubrániť dojmu, že tieto aktivity, viac než nesmelá oficiálna diplomacia, predstavujú autentický postoj Indie.

Napätie medzi Indiou a Čínou bude ďalej narastať. Je to nevyhnutné v situácii, keď Čína spolupracujúca s Pakistanom lemuje Indiu zo západu a Čína dominujúca nad Juhočínskym morom od východu. Je isté, že India v tichosti drží palce Spojeným štátom v ich studenej vojne s Čínou – a v prípade horúceho konfliktu môže v momente, keď to uzná za vhodné, podniknúť príslušné kroky. Nebudú to však robiť pre Spojené štáty – ale kvôli vlastným záujmom.

## **Alternatíva pre nás?**

Analýzy rôznych scenárov čínsko-amerických vzťahov sú teda prinajmenšom neúplné, pokiaľ neberú do úvahy indický faktor. Ale nielen to. Ako mocnosť rastúceho významu by India mohla prelomiť priepasť našej geopolitiky. Nakoniec vidíme, že Spojené štáty, ktoré sa nachádzajú v hlbokých problémoch, nie sú veľmi pohodlným partnerom, kým na druhej strane zdanlivo jediná reálna alternatíva, Čína, nás (oprávnené) deší.

Čína však nie je jedinou alternatívou. Môžeme hľadať trhy a investorov, kde je riziko zapojenia sa do cudzieho geopolitického projektu podstatne nižšie. Môžeme budovať partnerstvo s Indiou bez toho, aby sme si zároveň znepriatelili našich súčasných partnerov.

**© Všetky práva vyhradené. Článok bol prebraný z partnerského webu PCH24.**

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/india-ticha-velmoc/>